

A black and white portrait of Harb Jád Marcell, a man with short, light-colored hair, wearing glasses, a dark suit, a light blue shirt, and a dark tie. He is looking down and to the right. The background is a dark blue field with a large, stylized, textured pattern of the Hungarian flag's colors (red, white, and green) in geometric shapes.

**A brexit-népszavazás tizedik
évfordulóján hatodik vezetőcseréjüket
hajtják végre a britek**

HARB JAD MARCELL

MKI Elemzés

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Harb Jad Marcell

Lektorálta:

Vass Ágnes

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Magyar Külügyi Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

ISSN 2063-9244

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2026.15>

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

2026. június 29.

Harb Jad Marcell, kutató, MKI

A BREXIT-NÉPSZAVAZÁS TIZEDIK ÉVFORDULÓJÁN HATODIK VEZETŐCSERÉJÜKET HAJTJÁK VÉGRE A BRIT EK

Az Európai Unióból való kilépésről szóló referendum tizedik évfordulója előtt egy nappal Sir Keir Starmer brit miniszterelnök bejelentette lemondását - ezzel tíz év alatt a hatodik brit miniszterelnök távozik hivatalából. Kormányfőisége megmutatta a brexit utáni Egyesült Királyság strukturális problémáit: a gyenge gazdasági növekedés, a magas államadósság és a szűk fiskális mozgástér olyan népszerűtlen intézkedésekre kényszerítették a munkáspárti kormányt, amelyek gyorsan erodálták a párt támogatottságát. Starmer ráadásul több esetben visszakozott saját reformjai végrehajtásától, így egyszerre ásta alá a gazdaságpolitikai céljait és politikai hitelességét. Utódjaként Andy Burnham, Nagy-Manchester leköszönő, népszerűségnek örvendő polgármestere a fő esélyes, miután a makerfieldi időközi választáson egyértelmű győzelmet aratott a Nigel Farage vezette párt, a Reform jelöltje ellen. Burnham felemelkedése arra utal, hogy a Munkáspárt egy észak-angliai, baloldalibb és decentralizációt hangsúlyozó politikai irányvonallal próbálja visszaszerezni elvesztett szavazóit. A vezetőváltás azonban nem oldja meg automatikusan a brit gazdaság problémáit. Burnham ugyanazokkal a korlátokkal szembesül majd, mint elődje, ezért sikerének kulcsa az lesz, hogy képes-e egyszerre fenntartani a fiskális fegyelmet és hiteles, pozitív politikai narratívát kínálni. A brit pártrendszerben mindez újrendeződést indíthat el: a Munkáspárt visszaszerezhet támogatást a Zöld Párttól és a Reformtól, miközben Nigel Farage pártja egyre erősebb jobboldali versennyel és széles Farage-ellenes együttműködéssel szembesülhet. Ezek a változások akár a két hagyományos párt visszaerősödését is magukkal hozhatják.

KEIR STARMER BUKÁSA ÉS A MUNKÁSPÁRT VEZETŐVÁLSÁGA

Sir Keir Starmer, az Egyesült Királyság 2024-ben megválasztott miniszterelnöke 2026. június 22-én a Downing Street 10 előtt bejelentette lemondását.¹ Mindez a brexitről szóló népszavazás tizedik évfordulójának előestéjén történt. Tíz év alatt hat miniszterelnök váltotta egymást, és közülük csupán egy, a konzervatív Rishi Sunak – Starmer közvetlen elődje – távozott választási vereség miatt, a többieket a saját pártjuk belső válsága sodorta el. A brexit és a globális válságok okozta problémák Starmert olyan szűk gazdaságpolitikai mezsgyére kényszerítették, amelyen elengedhetetlen volt az olyan népszerűtlen, a Munkáspárttól nem várt intézkedések meghozatala, amelyek a szavazókat gyorsan elfordították a párttól és annak vezetőjétől, Starmert a valaha volt egyik legelutasítottabb miniszterelnökké téve². Starmer ráadásul rendszerint vissza is táncolt a gazdaságilag indokolható intézkedések megtételétől, így azok gazdasági hasznától is elesett, miközben népszerűségét sem szerezte vissza. Lépései alátámasztásra sem tudott megalkotni egy pozitív narratívát sem, így sokszor már csak sodródott az eseményekkel.

Starmer számára a párton belül a május eleji angliai önkormányzati, illetve walesi és skóciai parlamenti választások után vált a helyzet bizonytalan³, amikor a párton belül jobbról és balról is kapott potenciális kihívókat. Wes Streeting, a párt jobbszárnyát képviselő egészségügyi miniszter lemondott a pozíciójáról, hogy készen álljon Starmert kihívni, a párt mérsékelt baloldali, ún. soft left oldaláról pedig Andy Burnham, a népszerű manchesteri polgármester számára készítették elő a terepet: egy párttársa lemondott a képviselői mandátumáról, hogy helyére Burnham ülhessen be a parlamentbe – ugyanis a képviselőség előfeltétel a Munkáspárt vezetéséhez. Mivel a felmérések⁴ szerint messze Burnhamnek volt a legnagyobb esélye Starmert leváltani, a június 18-i makerfieldi időközi választásig egyfajta „furcsa háború” zajlott a Munkáspárton belül: Burnham látványosan kezdte felépíteni magát, Streeting is sorra adott interjúkat és beszédeket a

1 BBC, „Prime Minister Keir Starmer’s resignation speech in full”, 2026. június 22., <https://www.bbc.com/news/articles/c621nnq4pm7o>

2 Dylan Difford, „Political favourability ratings, May 2026”, *YouGov*, 2026. május 14., <https://yougov.com/en-gb/articles/54772-political-favourability-ratings-may-2026>

3 Harb Jad Marcell, „Mi lesz veled, Starmer? Az angliai helyhatósági és a skóciai és walesi parlamenti választások értékelése”, *Magyar Külügyi Intézet*, 2026. június 2., <https://hija.hu/mi-lesz-veled-starmer-az-angliai-helyhatosagi-es-a-skociai-es-walesi-parlament-valasztasok-ertekelese/>

4 Matthew Smith, Dylan Difford, „What do Labour members think of the party leadership, May 2026?”, *YouGov*, 2026. május 18., <https://yougov.com/en-gb/articles/54797-what-do-labour-members-think-of-the-party-leadership-may-2026>

párt jövőjével kapcsolatban, miközben Starmer látszólag tagadásban volt és többször elmondta, hogy nincs itt az ideje a vezetéváltásnak, és hogy mindenkiel szemben állni fogja a sarat. Mindezt úgy, hogy Wes Streeting mellett közben John Healey védelmi minisztert is elvesztette (a védelmi kiadások elégtelen mértékű növelése miatt)⁵, és több minisztere (Shabana Mahmood belügy-, Ed Miliband energiaügyi, Yvette Cooper külügy-, Heidi Alexander közlekedésügyi, illetve Douglas Alexander skóciai ügyekért felelős miniszterek) is lemondásra szólította fel⁶.

A MAKERFIELDIEK DÖNTÖTTÉK A LEENDŐ MINISZTERELNÖK SZEMÉLYÉRŐL

Makerfield egykori bányászvároskakat tömörítő választókerület az északnyugat-angliai Lancashire-ben, Liverpool és Manchester vonzáskörzetében. A körzet ugyanakkor az Andy Burnham vezette Nagy-Manchester része. A polgármester, ahogy Manchester-szerte mindenhol, itt is népszerű, ugyanakkor a 97%-ban fehér, jelentős részben munkásosztálybeli, idős, 2016-ban erősen brexitpárti szavazókból álló körzet pont olyan terep, ahol az országos közvéleménykutatásokat vezető, jobboldali populista Reform előretörésére is lehet számítani. Ennek jelei idén már megmutatkoztak: noha a területet száz éve a Munkáspárt képviselte, a májusi önkormányzati választáson a körzet egy része is szavazott, és a Reform jelentősen győzött⁷. Nigel Farage pártja komoly erővel állt be a helyi vízvezeték-szerelő, Robert Kenyon mögé a választási küzdelemben. A felmérések csak pár százalékos lemaradást jeleztek a helyiek által csak Andynek nevezett Burnhammal szemben⁸, aki számára a körzetben való elindulás teszt is volt: ha ilyen nehéz terepen, az ország egyik leginkább Reform felé hajló körzetében győzni tud, akkor reményt ad arra, hogy országos szinten is meg tudja fordítani a pártok közötti versenyt, visszavéve a vezetést Farage-éktől.

5 Richard Wheeler, Joshua Nevett, „Healey quits as defence secretary in row over military spending”, *BBC*, 2026. június 11., <https://www.bbc.com/news/articles/c9w2lkd29l8o>

6 George Parker, „Starmer mulls podium moment after Chequers retreat”, *Financial Times*, 2026. június 21., <https://www.ft.com/content/7852cle4-9629-4a67-bf36-7177bc711e34?syn-25a6b1a6=1>

7 Wigan Council, „Election results - 07 May 2026”, <https://electionresults.wigan.gov.uk/LocalElections/Home/Index/19>

8 Vasil Lazarov, „Makerfield by-election: Burnham premium translates to small lead over Reform in first published by-election constituency poll”, *Survation*, <https://www.survation.com/makerfield-by-election-poll/> Opinium, „Makerfield by-election poll”, 2026. június 13., <https://www.opinium.com/resource-center/makerfield-by-election-poll/>

Burnham minden előzetes várakozást felülmúlva győzött június 18-án. A posztindusztriális hanyatlás sújtotta, kiábrándult makerfieldiek mindenképpen változást akartak, ezt pedig Andy Burnham és a Reform is felkínálta. A szavazók magabiztos többséggel Burnhamet választották - az embert, aki most tudja leváltani Starmert, a szavazatok 54,8%-át kapta, míg Farage jelöltje csupán 34,5%-ot. Az előzetes felmérések azt mutatták, hogy Farage-ék veszítet a radikális jobboldal megosztottsága okozhatja, nevezetesen a Reformtól is jobbra álló Restore Britain által begyűjtött szavazatok, de végül a Restore 6,8%-ával együtt is bőven elmaradt Burnhamtól.

A VEZETŐVÁLTÁS MIKÉNTJE

A makerfieldi győzelem mértéke jelentősen csökkentette Starmer hatalomban maradási esélyeit. A közvéleményben élő percepciót, miszerint csak Burnham tudja legyőzni a Reformot, egy friss felmérés⁹ is megerősítette, Burnham ráadásul még visszaeső népszerűség mellett is a legnépszerűbb (potenciális) pártvezető maradt¹⁰ – miközben Starmer messze lemaradva az utolsó helyen áll minden közvéleménykutatás szerint. Burnham, aki a munkáspárti frakcióból 200 főt tudott maga mögött, június 22-ig adott Starmernek időt arra, hogy méltósággal távozzék – ellentétes esetben valószínűleg a kormánytagok tömeges lemondásával lehetetlenítették volna el a kormányzását, ahogy az Theresa May és Boris Johnson konzervatív kormányfőkkel is megtörtént korábban. Szimbolikusan Andy Burnham Starmer lemondása napján vette fel parlamenti mandátumát.

Burnham miniszterelnökké válásáig azonban még hetek, ha nem hónapok fognak eltelni. A Munkáspártban mindenki abban érdekelt, hogy a vezetőváltás csendesen, rendezetten menjen végbe, és Starmer önkéntes lemondásával erre lehetőség is nyílt. A leköszönő miniszterelnök bejelentette, hogy az új vezető megválasztására a jelöltek állítása július 9-én nyílik majd meg és egy héttel később zárul le. A cél, hogy amikor a parlament visszatér a nyári szünetről szeptember 1-jén, már az új munkáspárti pártelnök és miniszterelnök legyen hivatalban. Mivel Starmer lemondott hivataláról, ezért a jelölteknek a munkáspárti képviselők 20%-ának támogatásán (ez jelenleg 81 fő) túl a választókerületi

9 Sam Blewett, „How soon is now?”, *Politico*, 2026. június 22., <https://www.politico.eu/newsletter/london-playbook/how-soon-is-now/>

10 Matthew Smith, „Andy Burnham has become less popular ahead of the Makerfield by-election”, *YouGov*, 2026. június 16., <https://yougov.com/en-gb/articles/54983-andy-burnham-has-become-less-popular-ahead-of-the-makerfield-by-election>

pártszervek 5%-ának vagy legalább három, Munkáspárt által affiliált szervezet (ebből legalább kettő szakszervezet) támogatását is maga mögött kell tudnia¹¹. Ez Burnhamnek aligha jelenthet akadályt, ám kérdéses, hogy bárki más képes lehet-e kihívni őt. A pártjobbszárnyának jelöltje és egyetlen valóban esélyes kihívója, Wes Streeting is beállt Burnham mögé.¹² Valószínűleg ezt egy későbbi politikai pozícióért cserébe tette, emellett azt is felmérhette, hogy nem lenne esélye a végső győzelemre. Amennyiben Burnham lesz az egyetlen jelölt, akkor további szavazásra nincs szükség: automatikusan a párt vezetőjévé válik - ezt nevezi az angol politikai zsargon „koronázásnak” (coronation). Ebben az esetben már július 17-én át is veheti a hatalmat Starmertől¹³. Ellenkező esetben, amely most kevésbé tűnik valószínűnek, a párttagság dönt a jelöltek között, ez a procedura pedig hetekig el szokott húzódní.

ANDY BURNHAM LEHET A MUNKÁSPÁRT MEGMENTŐJE?

Egyelőre nehéz megítélni, hogy a Munkáspárt számára mekkora támogatásbeli többletet eredményezne, ha Starmer helyét Burnham venné át. Egyes felmérések arra engednek következtetni, hogy Burnham vezetésével a jelenleg 5–10 százalékpontos hátrányban lévő Munkáspárt megközelíthetné a Reform támogatottságát.¹⁴ A legnagyobb kérdés jelenleg az, hogy Makerfield mennyiben tekinthető egyedi esetnek. Andy Burnham ugyanis nem csupán a Munkáspárt egyik legnépszerűbb politikusaként indult, hanem egy olyan térségben mérettette meg magát, amelyhez erős személyes kötődés fűzi: itt nőtt fel és a mai napig itt is él, és a helyiek a keresztnevéen szólítják. A helyi beágyazottság mellett még két tényező segítette: a kritikusan népszerűtlen Starmer leváltásának lehetősége és a szintén esélyes Reform elleni taktikai szavazás¹⁵. Ennek eredményeképp nem pusztán a 2024-es munkáspárti szavazókat tudta megtartani (noha országosan a párt ezek felét elvesztette), hanem a radikális jobboldalon kívül minden más párt támo-

11 Megan Bryer et al., „How do Labour Party leadership contests work?”, *Institute for Government*, 2026. június 22., <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainer/labour-party-leadership-contests>

12 BBC, „Streeting backs Burnham: His statement in full”, 2026. június 22., <https://www.bbc.com/news/live/ckger03mrl0t?post=asset%3Ab88fc909-925c-4120-a0b4-9e94cac6cb00>

13 Sienna Rodgers, „Burnham Expected To Become Prime Minister After Special Conference On July 17”, *PoliticsHome*, 2026. június 23., <https://www.politicshome.com/news/article/burnham-expected-to-become-prime-minister-after-17-july-special-conference>

14 Tim Ross, „The POLITICO Poll: Even Andy Burnham will struggle to save Labour”, *Politico*, 2026. június 20., <https://www.politico.eu/article/politico-poll-andy-burnham-keir-starmer-nigel Farage-struggle-to-save-labour-from-defeat/>

15 Sir John Curtice, „Sir John Curtice: Burnham’s win against Reform represents remarkable personal success”, *BBC*, 2026. június 19., <https://www.bbc.com/news/articles/clcyeg121g2zo>

gatója is lényegében átszavazott rá: a Liberális Demokraták, a zöldek és a konzervatívok összesen csak 3%-ot kaptak (utóbbiak támogatói vélhetően részben a Reformra, részben Burnhamre szavaztak). A Burnham-hatás jelentőségét jól mutatja, hogy 1982 óta nem fordult elő olyan időközi választás, amelyen a részvételi arány meghaladta volna az azt megelőző parlamenti választását. Egy parlamenti választáson mindez nyilvánvalóan megismételhetetlen az összes választókerületben, de azt nehéz előre megmondani, hogy Burnham hatása miniszterelnökként milyen erős lesz majd országosan.

A Burnham-hatás első próbája pont Nagy-Manchester lesz, amelynek polgármesteri pozíciója így megürült. Bár ez is hazai terep Burnhamnek, aki aktívan részt fog venni a július 30-i választás kampányában – utódja megválasztásában –, de a választás megmutathatja, hogy mennyit számít, ha nem maga „Andy” szerepel a manchesteriek szavazólapján. A párt jelöltje, Bev Craig, a manchesteri városi tanács vezetője szintén népszerű a helyiek körében¹⁶, így egy vereség – akár a zöldektől, akár a Reformtól – komoly csapás lehet Burnham imázsára nézve miniszterelnöksége kezdetén. Burnham számára ugyanakkor kedvező fejlemény, hogy nemrég a parlament visszaállította a kiegészítő szavazatos (supplementary vote) választási rendszert.¹⁷ Ez a relatív többségi rendszert egy abszolút többségi rendszerre cseréli, amelyben a választók első és második preferenciájukat is megjelölhetik, ami a mérsékelt Munkáspártnak kedvezhet a bal- és jobboldali populista jelöltekkel szemben.

A kezdeti népszerűségi előnynél is lényegesebb kérdés, hogy Burnham programja, a „manchesterizmus”, mennyire lesz sikeresen végrehajtható és népszerű. A „manchesterizmus” Burnham számára láthatóan több dolgot is jelent egyszerre: egyrészt egyfajta konkrét programot (amely jelenleg még meglehetősen kidolgozatlan), másrészt kívülállóságot Westminsterrel szemben - magyarárn a jómódú Dél helyett Észak érdekeinek képviselőtét; harmadrészt pedig általánosságban a neoliberalizmussal való szembenállást (mely Észak-Angliát Thatcher óta az ipar leépítésével szomorúbb helyé tette). Egyelőre úgy tűnik, hogy a „manchesterizmus” két fő elem mentén jelenhet meg a kormányzatban¹⁸.

¹⁶ David Collins, „The ‘brains behind Andy Burnham’ in line to take his job as mayor”, *The Times*, 2026. június 20., <https://www.thetimes.com/uk/politics/article/bev-craig-andy-burnham-greater-manchester-mayor-9l39hrxzz>

¹⁷ Ian Simpson, „New law restores fairer voting system for mayoral elections”, *Electoral Reform Society*, 2026. április 30., <https://electoral-reform.org.uk/new-law-restores-fairer-voting-system-for-mayoral-elections/>

¹⁸ Jessica Elgot, „What could Andy Burnham’s first 100 days in power look like?”, *The Guardian*, 2026. június 22., <https://www.theguardian.com/politics/2026/jun/22/what-could-andy-burnham-first-100-days-in-power-look-like>

Egyrészt, a mindennapi élet szempontjából alapvető közszolgáltatások feletti állami kontroll erősítését szorgalmazza (ahogy például Burnham sikeresen államosította a manchesteri buszközlekedést). Az ilyen szolgáltatásoknak Burnham szerint megfizethetőnek és magas színvonalúnak kell lennie, nem pedig a profitmaximalizálást kell előtérbe helyezniük - szemben például a hírhedtté vált privatizált angol vízműcégekkel. A másik fontos célkitűzés a devolúció továbbvitele, vagyis Anglia régióinak szélesebb hatáskörökkel való felruházása lenne. Burnham ezt részben a manchesteri tapasztalataira alapozza, ahol rendszeresen szembesült a jelenlegi rendszer korlátaival. A miniszterelnök-várományos ugyanakkor kénytelen volt visszavenni ambícióiból, mert ugyanazokat a gazdasági problémákat öröklte meg, amelyek a Starmer-kormányt is sújtják. A magas eladósodottság, a jelentős adóterhelés és alacsony növekedés együttesen egy mérgező koktél a brit állam számára, amely pusztán adósságszolgálatra csaknem kétszer annyit kénytelen fordítani, mint védelemre¹⁹. Emiatt Burnham korábbi kijelentései sem bizonyultak szerencsésnek, amelyek szerint a kormány a „kötvénypiacok fogságában” van.²⁰ Amikor ugyanis reálissá vált egy Burnham vezette kormány lehetősége, a kötvénypiacok kedvezőtlenül reagáltak: a befektetők magasabb kockázati prémiumot kezdtek árazni, ami az állampapírhozamok emelkedéséhez vezetett. A piaci reakció egyszerre támasztotta alá Burnham érvelését, ugyanakkor azt is világossá tette, hogy kormányra kerülve neki sem kínálóznak egyszerű megoldások. Burnham ezt követően visszakozott, és kijelentette, hogy továbbra is ragaszkodni fog Rachel Reeves, a Starmer-kormány pénzügyminiszter szigorú fiskális szabályaihoz, amelyek az államadósság csökkentését irányozzák elő. A piacok megnyugtatósa érdekében várhatóan olyan, a pénzügyi világban és a gazdaságpolitikában nagy tekintélynek örvendő szakembernek is fontos szerepet szánna, mint Andy Haldane, a Bank of England korábbi vezető közgazdásza, vagy Lord O’Neill, a Goldman Sachs korábbi vezetője, aki később a konzervatív kormány pénzügyminisztériumi államtitkáraként is szolgált²¹. Ők a piacokat megnyugtathatják ugyan, de cserébe a párt balszárnyában komoly elégedetlenségeket szülhet a szigorú fiskális politika folytatása, amely megszo-

19 Eir Nolsøe, „Britain spending almost twice as much on debt as defence”, *The Telegraph*, 2025. március 20., <https://www.telegraph.co.uk/business/2025/03/20/britain-spending-almost-twice-much-on-debt-as-defence/>

20 Ethan Croft, „Andy Burnham: Britain is still “in hock to the bond markets””, *The New Statesman*, 2026. január 20., <https://www.newstatesman.com/politics/uk-politics/2026/01/burnham-labour-is-still-in-hock-to-the-bond-markets>

21 Steven Swinford, Oliver Wright, Aubrey Allegretti, „Andy Burnham will seek to reassure markets as he marches on No 10”, *The Times*, 2026. június 22., <https://www.thetimes.com/uk/politics/article/andy-burnham-speech-markets-no-10-r0p6m6c0p>

rításokkal jár. Kulcsfontosságú lesz az új pénzügyminiszter személye, hiszen az ő döntésein múlik, hogy a szükséges intézkedéseket okosabban hozzák-e meg, mint Starmerék. Ehhez elengedhetetlen lesz a megfelelő intézkedések megválasztása, azok következetes végrehajtása és hatékony kommunikációja, valamint a megszorítások pozitív politikai narratívába illesztése – mindez Starmer idején hiányzott. Wes Streeting az egyik legesélyesebb jelölt lehet a pozícióra. Kiváló kommunikátornak számít, és a Munkáspárt blairista jobbszárnyának tagjaként a pénzpiacok bizalmát is nagyobb mértékben élvezzi, mint a szintén esélyes Ed Miliband. Utóbbi a párt soft left irányzatához tartozik – akárcsak Burnham –, és sok befektető attól tart, hogy a korábban „Red Ed” beceneven ismert politikus nem lenne kellően hiteles a szükséges fiskális szigor képviselésében. Összességében rendkívül szűk a mozgástér a felelős fiskális politika fenntartása és a választói kiábrándulás elkerülése között.

A BRIT PÁRTRENDSZER LEHETSÉGES ÁTRENDEZŐDÉSE

Andy Burnham számára miniszterelnökként reális lehetőség nyílna arra, hogy megszilárdítsa a Munkáspárt támogatottságát. Baloldali gazdaságpolitikája és markáns észak-angliai identitása egyszerre teheti vonzóbbá a pártot két, az utóbbi években eltávolodott választói csoport számára: egyrészt visszahódíthatja azokat a progresszív szavazókat, akik Keir Starmer túlzottan centristának vagy jobboldalinak tartva a Zöldek felé fordultak, másrészt Észak-Angliában a Reform UK-hoz átpártolt munkásosztálybeli választók egy részét is visszacsábíthatja a Munkáspárthoz. Amennyiben sikerül marginalizálnia a belső konfliktusokkal küzdő,²² valamint vezetője, Zack Polanski közelmúltbeli botrányai által gyengített²³ Zöld Pártot, a Munkáspárt ismét a brit baloldal egyértelmű domináns erejévé válhat. Amennyiben viszont Burnham a türelmetlen választók magas elvárásainak nem fog tudni gyorsan megfelelni, akkor könnyen lehet, hogy a Munkáspárt az utolsó lehetőségét is elmulasztja és teret enged a radikális jobb- és baloldalnak – ennek legvalószínűbb kimenetele a következő választáson egy Farage-kormány lenne.

22 Sabrina Miller, „Chaotic Green Party tearing itself apart over internal complaints”, *The Telegraph*, 2026. június 20., <https://www.telegraph.co.uk/politics/2026/06/20/chaotic-green-party-internal-complaints/>

23 Kate Devlin, „Zack Polanski’s major gaffes – from breast enlargement claim to Red Cross admission”, *Independent*, 2026. május 11., <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/zack-polanski-green-party-red-cross-hypnotherapy-local-elections-b2971390.html>

A jobboldalon ezzel szemben a Reform előtt két komoly akadály is látszik. Egyrészt a Restore megjelenése kétfrontos kihívás elé állította a pártot, hiszen egyszerre kell megtartania a mérsékeltebb, kiábrándult konzervatív szavazókat, miközben választ kell adnia a legalábbis etnikai nacionalista alapállású, azonnali tömeges deportálásokat követelő Restore jelentette kihívásra. Bár Makerfieldben nem ezen múlt, de a Restore már pár százalékkal is elég szavazatot vehet el Farage pártjától, hogy az több tucat mandátumába kerüljön egy parlamenti választáson. Mindezt úgy, hogy a Reform vélhetően már most, a Restore feljutásának kezdetén sem tudna egyedül parlamenti többséget szerezni. Másrészt, egy Farage-ellenes koalíció működését mutathatja, hogy noha a Reform hatalmas energiákat és pénzt fektetett két június 18-i időközi választásba, aspirációival ellentétben sem Makerfieldben, sem a skóciai Aberdeen South-ban nem tudott nyerni. Utóbbiban mindössze 8,6%-os eredményt tudtak elérni, míg a Skót Konzervatív és Unionista Párt (Scottish Conservative and Unionist Party) 1967 után először tudtak időközi választáson elhódítani egy körzetet (jelen esetben a Skóciában kormányzó Skót Nemzeti Párttól), egyesítve a Farage-ellenes unionista szavazókat. Bár sok szó esett a blokkosodó brit pártrendszeréről, amelyben a jobb- és baloldali blokkon belül van csak átjárás, a két nagy blokk között nem, a valóság ennél sokrétebb lehet. Létezik Farage-ellenes jobboldal is, amely inkább átszavaz baloldali pártokra (a Liberális Demokratákra inkább, de akár a Munkáspártra is), mintsem, hogy a Reformra adja voksát – Skóciában ezt még tovább bonyolítja a függetlenségpárti-unionista törésvonal is. A Reform az elmúlt év három fontos időközi választásán is kikapott, miközben mindháromnak nagy reményekkel vágott nekik. A kudarc fő oka, hogy a Farage-ellenes szavazók jelentős része egyetlen jelölt mögé sorakozott fel. Makerfieldben a Munkáspárt, a januári Gorton and Denton-i időközön a Zöld Párt, a tavaly októberi caerphilly-i walesi parlamenti időközön pedig a walesi baloldali nacionalista Plaid Cymru jelöltje nyert.

A Reform „szorult” helyzetbe kerülésével párhuzamosan kaphat lendületet a Konzervatív Párt – amelyet, ahogy láttuk, a baloldalról való taktikai átszavazás is segíthet, ahogy Aberdeenben is történt. Az egyre népszerűbb Kemi Badenoch vezette párt önkormányzati időközi választásokon vett is már vissza mandátumokat a Reformtól az utóbbi időben.²⁴ A toryk egyelőre nem erősödnek látványosan a felmérések szerint, de az emberek számára szimpatikus és megerősített

24

Simon Dedman, „Tories win seats from Reform at Essex by-elections”, *BBC*, 2026. június 19., <https://www.bbc.com/news/articles/c0lyne02z5go>

pozíciójú Badenoch²⁵, a felelős fiskális politika (a párt hagyományos erőssége) és az adócsökkentések felkínálása, valamint a populizmus kerülése és a Farage-zsaló szövetség elutasítása (aki át akart lépni a Reformba, az már megtette) lassú emelkedési pályára állíthatja a pártot, illetve adott esetben a Farage-ellenes taktikai szavazók bizalmát is erősítheti. Ha ezek a tendenciák folyamatosak maradnak, akkor a hagyományos pártok visszaerősödését láthatjuk a jövőben, ennek mértéke azonban jelenleg egészen bizonytalan.

25 SHehab Khan, „Kemi Badenoch has seen off coup rumours by racking up small victories”, hyphen, 2026. június 3., <https://hyphenonline.com/2026/06/03/kemi-badenoch-approval-ratings-conservative-leader-small-victories-shehab-khan/>

**MAGYAR
KÜLÜGYI
INTÉZET**